

Suriname: onwettige overeenkomst voor straffeloosheid met de Verenigde Staten mag belangrijke verbintenis aan het Internationaal Strafhof niet in de weg staan

Amnesty International verwelkomt President Ronald Venetiaan's verklaring in het parlement op 6 december jl. dat Suriname zal toetreden tot het Statuut van Rome van het Internationaal Strafhof. Deze verklaring houdt een belangrijke toezegging in om deel te nemen aan de internationale inspanning, die wordt gesteund door een grote meerderheid van landen, om een einde te maken aan straffeloosheid voor de ernstigste misdaden die de mensheid kent: genocide, misdrijven tegen de menselijkheid en oorlogsmisdrijven.

De aankondiging van President Venetiaan is de meest recente in een serie van positieve verklaringen van de Surinaamse regering over toetreding tot het Statuut van Rome. Amnesty International dringt er bij de regering op aan om het toetredingsproces zo spoedig mogelijk af te ronden.

Amnesty International is echter bezorgd dat bij de bekendmaking van de Surinaamse intentie om toe te treden, President Venetiaan tevens verklaarde dat Suriname een overeenkomst zal aangaan met de Verenigde Staten, bedoeld om Suriname ervan te weerhouden Amerikaanse staatsburgers die worden beschuldigd van genocide, misdrijven tegen de menselijkheid en oorlogsmisdrijven over te dragen aan het Hof.

De VS is het enige land dat actief campagne heeft gevoerd tegen het Hof. De regering Bush heeft regelmatig bezorgdheid geuit dat het Hof gebruikt zou kunnen worden om politiek gemotiveerde vervolgingen tegen Amerikaanse burgers in te stellen. Om deze reden eist zij dat regeringen over de gehele wereld straffeloosheidsovereenkomsten met de VS sluiten.

Terwijl de campagne van de Amerikaanse regering om staten tot straffeloosheidsovereenkomsten te dwingen voortgaat, neemt de kritiek in het Amerikaanse Congres toe, omdat de VS hiermee bevriende landen onnodig tegen zich in het harnas jaagt. Bovendien verklaarde de VS op 23 november 2005 in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties dat "wij het recht van andere staten respecteren om partij te worden bij het Statuut van Rome; echter wij vragen ook van andere staten respect voor onze beslissing dat niet te doen".

Amnesty International heeft na analyse geconcludeerd dat de overeenkomsten onwettige straffeloosheidsovereenkomsten zijn, die zowel het Statuut van Rome als andere verdragen, waaronder de Conventies van Genève en het VN-Verdrag tegen Foltering en Andere Vormen van Wrede, Onmenselijke of Vernederende Behandeling of Bestrafing schenden. Genoemde verdragen eisen dat personen die verantwoordelijk zijn voor misdrijven onder deze verdragen worden berecht. De Europese Unie is na analyse van de overeenkomsten tot dezelfde conclusie gekomen.

De Amerikaanse vrees voor politiek gemotiveerde vervolgingen wordt niet gedeeld door een grote meerderheid van andere staten en internationale juristen. Algemeen wordt erkend dat ruime garanties voor eerlijke processen en bescherming opgenomen in het Statuut van Rome zullen voorkomen dat zulke vervolgingen zich voordoen. Ook het Hof heeft, in de eerste jaren van zijn bestaan, laten zien dat de Amerikaanse vrees onterecht is. Het Hof heeft zich gericht op meest ernstige situaties onder zijn rechtsmacht waar misdrijven onder internationaal recht op grote schaal worden gepleegd: Darfur (Soedan), het Noord-Oosten van Oeganda en de Democratische Republiek Congo.

Ondanks dreigementen van de VS om zijn militaire en andere hulp aan landen die weigeren straffeloosheidsovereenkomsten te tekenen te beëindigen, hebben meer dan vijftig landen zulke overeenkomsten geweigerd en zich daarmee uitgesproken voor het fundamentele principe dat niemand ongestraft mag blijven voor het plegen van genocide, misdrijven tegen de menselijkheid of

oorlogsmisdrijven. Onder deze landen zijn: lidstaten van de Europese Unie, Argentinië, Brazilië, Canada, Japan, Mali, Mexico, Nieuw Zeeland, Paraguay, Peru, Samoa, Slovenië, Zuid Afrika, St. Lucia, Zwitserland, Tanzania, Trinidad and Tobago, Uruguay en Venezuela. In andere gevallen, waarin regeringen wel hebben getekend, weigeren nationale parlementen de overeenkomsten te ratificeren.

Amnesty International roept de Surinaamse regering op om te weigeren een straffeloosheidovereenkomst met de VS aan te gaan. Tegelijkertijd dringt de organisatie aan bij parlementariërs om een verklaring af te leggen dat ze zo'n onwettige overeenkomst niet zullen ratificeren als deze wordt ondertekend.